

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. VI. Diluuntur fundamenta adversæ sententiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

nostram conclusionem sic arguit: Justus eliciens actum temperantiae infusa v. g. meretur de condigno eius augmentum, imò si sit intensior habitu praesistente, est ultima dispositio ad eius augmentum: Ergo etiam meretur de condigno augmentum gratiae & charitatis, & per consequens vitae aeternae, & praemij essentialis. Probatu consequentia: Aucta proprietate, non potest non augeri essentia, & e contra: Sed virtutes morales infusae sunt proprietates gratiae sanctificantis: Ergo aucta virtute moralis infusae, debet etiam gratia habitualis augeri.

Ad hoc, inquam, fundamentum solutio patet ex jam dictis: Antecedens enim distinguendum est: Justus eliciens actum temperantiae infusae intensiorem habitu, meretur ejus augmentum, ratione imperij charitatis in tali actu virtualiter inclusi, vel ad illum praesuppositi, concedo Antecedens: secluso imperio formali, vel saltem virtuali charitatis, nego Antecedens. Similiter distinguo Consequens: Ergo meretur etiam augmentum gratiae & charitatis, ratione imperij charitatis, concedo: secluso, vel praeciso tali imperio, nego. Alia argumenta §. sequenti solvantur.

§. VI.

Diluntur fundamenta adversae sententiae.

171. **O**bjicies primò: Actus eliciti à virtutibus infusis, sive moralibus, sive Theologicis, secluso imperio charitatis, habent omnes conditiones ad merendum requisitas, sive ex parte personae merentis, sive ex parte ipsius actus meritorij: in primis enim sunt actus hominis justii, & viatoris, ut supponimus: deinde hi actus sunt veri actus, ut patet, & supponuntur esse liberi: sunt etiam supernaturales quoad substantiam, cum eliciantur ab habitibus infusis & supernaturalibus, propter motivum supernaturale: denique, cum illi actus à Deo ut autore supernaturali procedant, ad ipsum ut finem ultimum supernaturalem tendunt & referuntur; nam ultimus finis semper proportionatur primo agenti: Ergo tales actus, etsi à charitate non imperentur, sunt meritorij vitae aeternae, & praemij essentialis, & non solum accidentalis.

172. **C**onfirmatur: Omnis actus qui procedit à gratia habituali sanctificante, est meritorius vitae aeternae, positis praedictis conditionibus, gratia enim dignificat tam subjectum in quo est, quam operationes ejus quae ab ipsa procedunt: Sed actus eliciti à virtutibus infusis, procedunt à gratia habituali sanctificante; cum enim omnes virtutes infusae emanent à gratia, sicut proprietates ab essentia, ipsa gratia operatur medijs omnibus illis, eo modo quo essentia medijs suis proprietatibus activis, scilicet potentijs: Ergo tales actus sunt meritorij vitae aeternae.

173. **C**onfirmatur ampliùs: Ad meritum de condigno sufficit quod habeat proportionem cum praemio: Sed omne opus gratiae habet proportionem cum vita aeterna: Ergo de condigno illam meretur. Minor probatur: Motus cujuslibet naturae habet proportionem ad finem illius, sicut motus gravium & levium est proportionatus ad fines ipsorum, & illa ad centrum perducit: Sed proprius finis gratiae est vita aeterna, unde Joan. 4. gratia vocatur *fons aquae salientis in vitam aeternam*: Ergo omnis motus gratiae est propor-

Tom. IV.

Ationatus cum vita aeterna, & ad illam hominem perducit.

Ad objectionem respondeo, actibus elicitis à virtutibus infusis, secundum se spectatis, & praeciso charitatis imperio, deesse unam & praecipuam conditionem, ad meritum de condigno vitae aeternae requisitam, nimirum perfectam relationem & tendentiam in Deum ut finem ultimum supernaturalem: licet enim ex natura sua, & ex eo quod à virtutibus supernaturalibus & infusis procedunt, ad ultimum finem supernaturalem ordinentur, haec tamen ordinatio est imperfecta; est enim ordinatio generalissima, quae omnia pertinentia ad unum genus, in finem illius quomodocumque tendunt, & veluti quaedam exigentia, quae ex natura sua postulant in finem ultimum supernaturalem per charitatem perfecte referri. Unde in hoc distinguuntur actus virtutum moralium infusarum ab actibus virtutum moralium acquiratarum, quod illi solum habent potentiam obedientialem, ut in ultimum finem supernaturalem per charitatem ordinentur, illi verò ad hoc proximam & connaturalem capacitatem & exigentiam habent.

174. **B** Addo quod meritum dicit ordinem explicitum ad praemium illi correspondens, & refertur in bonum & obsequium praemiantis: actus verò à virtutibus infusis eliciti, implicite solum ad Deum ut finem ultimum supernaturalem referuntur, quatenus scilicet explicite proprium obiectum respiciunt, quod tanquam finis particularis & proximus sub fine ultimo universali continetur: illi etiam bonum divinum, seu Deum ut in se bonum, proprie non respiciunt, sed illum sub ratione veri, vel quatenus est bonum nostrum, aut prima regula totius honestatis & bonitatis moralis, attingunt, ut in ultima ratione nostrae conclusionis expendimus; unde praeter hanc relationem implicitam & imperfectam, aliam explicitam & perfectiorem exiguat, ut sint meritorij de condigno vitae aeternae, & debent in bonum & obsequium Dei formaliter, aut saltem virtualiter, per charitatem referri.

175. **D** Ad primam confirmationem, concessa Majori, distinguo Minorem: Actus eliciti à virtutibus infusis, procedunt à gratia sanctificante, mediante charitatis imperio, concedo Minorem: independentem ab imperio charitatis, nego Minorem. Similiter distinguo Consequens: Ergo sunt meritorij vitae aeternae, mediante imperio charitatis, concedo: secluso charitatis imperio, formali, aut virtuali, nego. Solutio patet ex dictis corollar. 4. ibi enim ex D. Thoma ostendimus, nullum esse actum virtutis moralis infusae, qui non includat, vel supponat charitatis imperium; quia omnes virtutes morales infusae sunt connexae charitati, sicut acquisite sunt connexae cum prudentia. Addo quod actus virtutis moralis infusae praesupponit, & includit judicium prudentiae infusae, sicut actus virtutis moralis acquisite praesupponit & includit judicium prudentiae acquisite: constat autem quod sicut judicium prudentiae acquisite praesupponit rectum affectum circa bonum morale, quod est finis actuum moralium, sic judicium prudentiae infusae praesupponit rectum affectum circa Deum finem supernaturalem, qui est obiectum charitatis: Ergo actus virtutis moralis infusae est propter motivum charitatis, & includit aut supponit necessario ejus imperium.

176. **E** Ex quo patet responsio ad secundam confir-

Bb

177

mationem: concessa enim Majori, Minor distinguenda est: Omne opus gratiæ habet proportionem cum vita æterna, mediante imperio charitatis, concedo Minorem: secluso charitatis imperio, nego Minorem. Ad probationem illius, distinguo Majorem: motus cujuscumque naturæ habet proportionem ad finem illius, si sit perfectus, concedo: si sit imperfectus, nego. Motus verò gratiæ imperfecti sunt, & veluti informes, nisi a charitate imperentur: unde sine ejus motione & imperio non possunt efficaciter tendere in finem ultimum, nec per consequens vitam æternam de condigno promereri. Nec obstat quod gratia Joan. 4. appellatur *fons aque salientis in vitam æternam*: per hoc enim non significatur, quod gratia sanctificans immediatè per seipsam tendat in vitam æternam, & claram Dei visionem, sed solum mediante charitate, quæ est prima & principalis ejus proprietas, & formalis tendentia seu inclinatio in finem supernaturalem. Sicut in naturalibus gravia & levia immediatè per propriam naturam & substantiam non tendunt ad centrum, sed mediante gravitate & levitate, quæ sunt principia proxima motus sursum & deorsum.

178. Objicies secundò: Actus fidei & spei, si fiant à persona justificata, sunt meritorij de condigno vitæ æternæ, sine alia relatione superaddita ad Deum, & præcisò quocumque charitatis imperio: Sed fides & spes sunt virtutes infusæ: Ergo actus virtutum infusarum, in homine justo, sunt meritorij de condigno vitæ æternæ, etsi per charitatis actum non referantur in Deum. Major probatur Primò autoritate D. Thomæ 2. 2. quæst. 2. art. 9. ubi querens an actus fidei sit meritorius: respondet affirmativè, & rationem reddit, *quia est actus intellectus assentientis veritati divina ex imperio voluntatis à Deo motæ per gratiam*. Et in resp. ad 1. dicit quod licet actus fidei non sit meritorius sine charitate, tamen charitate superveniente sit meritorius. Secundò probatur ratione: Actus fidei est dispositio valde proportionata præmio vitæ æternæ, ut docet D. Thomas in hac parte supra quæst. 4. art. 3. ubi ait, quod fidei in via correspondet visio in patria, in qua formaliter consistit beatitudo. Idem dici potest de spe: tum quia est valde affinis fidei: tum etiam quia sicut fidei correspondet clara visio in patria, ita & spei comprehensio, ut ibidem asserit S. Doctor: Ergo actus fidei & spei sunt meritorij de condigno vitæ æternæ, si fiant à persona justificata, & in gratia existente, quamvis nullum supponant charitatis imperium.

179. Respondeo negando Majorem quoad utramque partem. Et ad primam ejus probationem dico, D. Thomam per imperium voluntatis à Deo motæ per gratiam, intelligere imperium charitatis: quia, ut docetur in Tractatu de fide, pia affectio voluntatis ad credendum in justificationis est actus à charitate elicitus, vel saltem imperatus. Unde quando idem S. Doctor in resp. ad 1. asserit, charitate superveniente, actum fidei fieri meritorium, hoc non debet intelligi solum de charitate habituali, sed etiam de actuali, formaliter aut virtualiter talem actum imperante: actus enim fidei non est meritorius, quandiu est informis: est autem informis, donec à charitate imperetur, & quousque verificentur verba illa Apostoli ad Galat. 5. *fides qua per dilectionem operatur*.

A Ad secundam probationem similiter dico, quod actus fidei est dispositio valde proportionata præmio vitæ æternæ, quando est formatus, & à charitate formaliter aut virtualiter imperatus: secus verò si sit informis, & si non includat aut supponat charitatis imperium. Unde quando D. Thomas ait, fidei in via correspondere visionem in patria, loquitur de fide formata, & à charitate imperata. Idem, servatà proportionem, de actu spei dicendum est: licet enim illa sit virtus theologica, & propterea attingat Deum immediatè, non tamen attingit illum ut est bonus in se, sed solum quatenus est bonum nostrum, & prout à nobis diligitur amore concupiscentiæ; unde ut attingat illum, ut in se bonus est, & in ejus obsequium & bonum referatur, requiritur charitatis imperium.

B Objicies tertio: Si quis subito rapiatur ad martyrium, ita ut ipsi locus non relinquatur ad referendum per actum charitatis illud opus heroicum in Deum, ut finem ultimum, absque dubio meretur vitam æternam de condigno, & tamen nulla est relatio charitatis, neque actualis, neque virtualis: Sed martyrium est actus fortitudinis, quæ inter virtutes morales infusæ numeratur: Ergo ut actus virtutis moralis infusæ sit meritorius de condigno vitæ æternæ, non requiritur relatio seu imperium charitatis.

C Respondeo eum qui rapitur ad martyrium, communiter & regulariter habere actum charitatis, juxta illud Christi Domini: *Majorem charitatem nemo habet, quam ut animam suam ponat pro amicis suis*. Quod si expressè tunc actum charitatis non elicit, nihilominus ibi erit virtualiter & implicite charitatis imperium, ratione actus quo homo in primo instanti justificationis, diligendo Deum ut ultimum finem supernaturalem, totam vitam suam retulit in Deum, quantum ad omnes actiones in ipsum referibiles: cum enim bonorum actuum operatio sit executio talis propositi, virtualiter ipsum includit, nisi per peccatum mortale talis intentio revocetur, vel interrumpatur, ut §. 3. in solutione tertie objectionis declaravimus.

D Objicies quartò: Actus virtutum moralium infusarum ex bonitate sibi propria merentur præmium accidentale, ut supra diximus: Ergo & gloriam essentialem. Consequentia probatur: cum enim præmium accidentale supponat essentialia, & ex illo veluti resultet, non videtur posse augeri, nisi illud pariter augeatur.

E Respondeo concessò Antecedente, negando Consequentiam. Ad cujus probationem dicendum, quod quamvis præmium accidentale necessariò supponat essentialia, potest tamen augeri, non auctò essentiali, ut patet in Martyribus, qui interdum sunt minores in charitate, & consequenter in præmio essentiali, pluribus Confessoribus, & tamen sunt eminentiores in præmio accidentali, scilicet in aureola martyrij, ut docet S. Thomas quæst. 26. de verit. art. 6. ad 8. dicens: *Aliquis Confessor potest aliquo Martyre esse eminentior, quantum ad præmium essentialia; Martyr tamen eminet, quantum ad præmium accidentale*.

